

İNCELEME MAKALESİ / REVIEW ARTICLE

YALIN YÖNETİM ALANINDA YÜRÜTÜLEN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ (1996-2022)

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON LEAN MANAGEMENT (1996-2022)

Arş. Gör. Furkan ALP¹
Dr. Öğr. Üyesi Betül AKALIN²

ÖZ

Yalın Yönetim kavramı, verimliliği ve kaliteyi artırmak için süreçlerde sistematik olarak kademeli değişiklikler gerçekleştirerek israfı önlemeyi amaçlayan ve sürekli iyileştirme kavramını destekleyen bir yaklaşımdır. Yalın sağlık hizmetleri de sağlık hizmetlerinde israfın tanımlanması ve ortadan kaldırılmasına odaklanmaktadır. Bu çalışma ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı Tez Merkezi'nde yalın yönetim konusu ile ilgili yayımlanmış olan tezlerin belirlenen parametreler ile bibliyometrik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma evrenini 1996-2022 yılları arasında yayımlanan 86 yüksek lisans ve doktora tezi oluşturmaktadır. İncelemeye alınan tezler; tür, yıl, yayın dili, yazarların cinsiyeti, danışman ünvanı, çalışmanın gerçekleştirildiği il, üniversite, enstitü, anabilim dalı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, sayfa aralığı ve kullanılan anahtar kelimelere göre bibliyometrik parametreler açısından değerlendirilmiştir. Bu çalışma, yalın yönetim kavramı ile ilgili literatürde ulusal düzeyde önemli bir boşluğu dolduracaktır ve yalın yönetim konusunda çalışmalar yapacak olan araştırmacılara ön bilgi verecektir.

Anahtar Kelimeler: Yalın Yönetim, Lisansüstü Tezler, Bibliyometrik Analiz.

JEL Sınıflandırma Kodları: I12, M12, M54.

ABSTRACT

Lean Management is an approach that aims to prevent waste by systematically making incremental changes to processes to improve efficiency and quality and supports the concept of continuous improvement. Lean healthcare also focuses on identifying and eliminating waste in healthcare. This study aims to bibliometrically examine the theses published in the Council of Higher Education (YÖK) Presidency Thesis Center on the subject of lean management with the determined parameters. The study population consists of 86 master's and doctoral theses published between 1996 and 2022. The theses were evaluated in terms of bibliometric parameters according to type, year, language of publication, gender of authors, title of advisor, province, university, institute, department, research method, data collection method, page range and keywords used. This study will fill an important gap in the literature on the concept of lean management at the national level and will provide preliminary information to researchers who will conduct studies on lean management.

Keywords: Lean Management, Graduate Theses, Bibliometric Analysis.

JEL Classification Codes: I12, M12, M54.

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, furkanalp@aydin.edu.tr

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, betul.akalin@sbu.edu.tr

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

The concept of lean management is defined as an approach that aims to prevent waste by adding value to processes with minimum inputs. Today, at the last point where the lean management approach has reached, Japan's giant company Toyota has managed to create a revolution in terms of unique process management and total sales. When the successes and increasing sales shares of Toyota in the global market are examined, it is shown as the most important proof of the power of lean management. It is generally accepted that the implementation of lean approaches in healthcare will provide various benefits. A growing body of research examines the application of lean methodologies in healthcare organizations and is often shown to provide benefits in patient care and resource allocation. The number of studies on lean management in Turkey has increased in recent years, but it has been concluded that the number of studies examined by bibliometric analysis method within the scope of lean management is limited. This study is important in terms of giving direction to the studies to be conducted on lean management.

Design/methodology/approach:

In this study, postgraduate thesis studies published about lean management in the Higher Education Thesis Center (YÖK) database were examined. All thesis studies included in the Higher Education Thesis Center (YÖK) database and published between 1996 and 2022 were used as an evaluation tool. In this context, 86 thesis studies were subject to the study. Of the 86 thesis studies, 71 were master's and 15 were doctoral thesis studies. In the study, answers to 13 questions were sought to examine the thesis studies. Ethics committee approval was not obtained for the study due to the lack of any method to collect the data of the participants within the scope of the study. The parameters determined in order to find answers to the questions related to the study were analyzed through the SPSS 26.0 program. The findings obtained with the results of the study will provide summary information about the studies in the literature by revealing the general framework of lean management.

Findings:

Studies on lean management have generally increased as of 2017 and studies on lean management have gained momentum in recent years. It was observed that most thesis studies were written in Turkish, male authors showed more interest in lean management according to the gender of the authors, and the province where the most postgraduate thesis studies were carried out according to the provinces was Istanbul. It was observed that most of the thesis studies were written in Turkish, male authors showed more interest in lean management according to the gender of the authors, and the province where the most postgraduate thesis studies were carried out according to the provinces was Istanbul. When the distribution of theses according to the department, it was determined that the most studies were conducted in the Department of Business Administration. In addition, it was determined that studies were conducted in the Departments of Industrial Engineering and Health Management. According to the data collection method of the theses, it was determined that the survey method was used in the majority, and according to the distribution of the most used keywords, the concepts of lean production and six sigma were used quite frequently.

Conclusion and Discussion:

Many studies support the successful implementation of lean management in health services. On the other hand, it is important that lean management practices are not short-term but long-term and spread over time to become an organizational policy. Lean management includes many concepts. When we look at the keywords with which the concept of lean management is associated, it is seen that many new concepts have been introduced to the literature. Looking at some of the studies on these concepts, the concept of lean production is mentioned as a keyword in most studies. It is thought that this study will fill a very important gap in the literature and will be a guide for future studies because it considers many factors while evaluating and especially because it covers all theses written about lean management from the first thesis (1996) to the present day (2022). In addition, the fact that the information on lean management is revealed through various parameters is thought to provide clear results for future research.

1. GİRİŞ

Yalın düşünce veya yalın yönetim denildiğinde akla ilk Japon üretim sistemi ve özellikle Toyota Üretim Sistemi gelmektedir (Yamamoto & Milstead & Lloyd; 2019). Toyota'nın dahi mühendisi Taichi Ohno adım adım ilerleyerek, üretimi gün be gün adeta bir mikroskop altına yatırıp, titizlikle inceleyerek ve geliştirerek, bugün "Yalın Üretim" diye tanımladığımız sistemin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yalın üretimin en temel hedefi süreçler içerisindeki katma değeri olmayan işlemleri belirleyip yok ederek israfı önlemektir (Amaro & Alves & Sousa; 2019). Bu işlemleri yaparken her süreci katma değerli hale getirerek yüksek verim sağlanması amaçlanmaktadır.

Yalın yönetim anlayışı kavramı minimum girdiler ile süreçlere değer katarak israfı önlemeyi amaçlayan bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır. Değer kavramı bu noktada süreçler boyunca göz önüne alınarak hizmet satın alıcıların istedikleri nitelik olarak karşımıza çıkmaktadır (Bayar, 2020). Yalın yönetim anlayışının temel amacı değer akışı yoluyla israfın ortadan kaldırılmasıdır (Çilhoroz & Arslan 2018). İsfraf Japonca literatüründe "Muda" anlamına gelmektedir. Aynı şekilde atıkların azaltılması üzerine yapılan tüm girişimler sürekli iyileştirme faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde yapılabilmesini sağlar. Sürekli iyileştirme ise Japonca literatüründe "Kaizen" anlamına gelmektedir. Kısacası sürekli iyileştirme faaliyetleri israfın azaltılmasında önemli rol oynamaktadır (Arnheiter ve Maleyeff, 2005: 9).

Geleneksel örgüt yönetimi ile yalın yönetim karşılaştırıldığında geleneksel örgüt yönetiminde planlama yönetici tarafından yapılırken yalın yönetimin olduğu örgütlerde yönetici takımla birlikte planlama yapar. Geleneksel örgüt yönetiminde yönetici kademesi dışındakilere eğitimler daha çok teknik konularda verilirken yalın yönetimin olduğu örgütlerde tüm çalışanlar yönetim ve teknik konulara ilişkin eğitimler alabilmektedir. Geleneksel örgüt yönetiminde yöntem ve süreçler yöneticiler tarafından geliştirilirken yalın yönetimin olduğu örgütlerde yöntem ve süreçlerin geliştirilmesinde tüm çalışanlar çaba gösterir (Yangınlar & Bal; 2019). En önemlisi ise geleneksel örgüt yönetimine göre yalın yönetimde israfı daha çok özen gösterilir ve bu sayede yalın yönetim yaklaşımının işletme performansını arttırdığına ilişkin çalışmalar bulunmaktadır (Gök & Arıcı; 2016). Günümüzde yalın yönetim anlayışının geldiği son noktada Japonya'nın dev şirketi Toyota'nın yapmış olduğu benzersiz süreç yönetimi ve toplam satış anlamında büyük bir devrim yaratmayı başarmıştır. Toyota'nın Küresel pazarda elde etmiş olduğu başarılar ve artan satış payları incelendiğinde yalın yönetimin gücünün en önemli kanıtı olarak gösterilmektedir. Bu başarılar sayesinde dünya üzerinde yalın düşünceye dair daha fazla bilgi için çalışmalar artmıştır. Yalın düşünce dünyadaki her ülkeye yayılmaya devam ettikçe, liderler aynı zamanda üretimin ötesindeki araçları ve prensipleri, lojistik ve dağıtım, hizmetler, perakende satış, sağlık, inşaat, bakım ve hatta hükümlere uyarlanmaktadır (Balcıoğlu & Gozel; 2019).

Sağlık hizmetlerinde yalın yaklaşımların uygulanmasının çeşitli faydalar sağlayacağı genel kanı olarak kabul edilmektedir. Giderek artan sayıda yapılan araştırma, sağlık kuruluşlarında yalın metodolojilerin uygulanmasını incelemekte ve genellikle hasta bakımı ve kaynak tahsisinde faydalar sağlayacağı gösterilmektedir (Waring ve Bishop, 2010). Sağlık Hizmetlerinde yalın yönetim ile ilgili çalışmalara bakıldığında; Parkhi (2018) yapmış olduğu literatür araştırmalarında İngiltere'deki 152 hastanede yakın zamanda yapılan bir anket ile yalın uygulama süreçlerinin hastane kuruluşları arasında önemli ölçüde farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Örneğin süreç haritalama, 5S yaklaşımları vb. sıkı bir şekilde odaklanıldığı takdirde, yalın metodolojiye dayalı açıkça tanımlanmış bir hizmet iyileştirme programı uygulanmıştır (Radnor vd., 2009). 152 hastane kuruluşundan sadece 5'i yalın ilkelerin kurum kültürünün bir parçası olarak benimsendiğini, stratejinin operasyonel hedeflerle uyumlu hale getirildiğini ve sürekli iyileştirmeye dayalı bir çalışma felsefesi geliştirdiği gözlemlenmiştir. Laganga (2011) çalışmasında yalın süreç iyileştirme yöntemleri ile ayakta tedavi sağlık kuruluşlarındaki operasyonları iyileştirmedeki etkisini, yeni hasta kabulü için hizmet kapasitesinde yüzde 27'lik bir artış ve gelmeme oranında yüzde 12'lik bir azalma göstererek ortaya koyduğunu ifade etmektedir. Yasin ve diğerlerinin (2003) çalışmasında ise; hem imalat hem de sağlık hizmetlerinde üst yönetim tarafından başlatılan yalın projeler, yalın muhasebe süreçleri önemli ölçüde başarılı olmuştur. Ayrıca bu araştırmacılar, uygulamayı bir sonraki seviyeye taşımadan önce üst yönetim seviyesinde bir uzlaşmaya varmanın önemini vurgulamışlardır.

Türkiye geneli yapılan çalışmalara bakıldığında; Şantaş (2020) çalışmasında yalın yönetim anlayışı ile organizasyon bünyesinde gelişimin desteklenebileceğini, çalışanların savurganlığı azaltılması için yönlendirilebileceğini ve hasta odaklı sağlık kurumlarına ve yalın yönetimi benimsemiş liderlerin daha etkili olabileceği üzerinde durmaktadır. Çavmak (2018) çalışmasında yalın yönetim anlayışı ile çalışanın daha akılcı ve etkili kullanılabilmesi, stok kontrolünde Kanban yönteminin uygulanmaya başlanması, kaizen anlayışı ile iş süreçlerinde meydana gelebilecek gereksiz işlerin önlenerek daha yalın ve daha az israf ile süreçlerin

ilerleyebileceğini açıklamaktadır. Deniz & Ünlü & Sevimli (2021) çalışmalarında ise sağlık kurumlarında benimsenen yalın yönetim anlayışı örneklerine yer vererek yalın yönetimin sağlık kurumuna olan faydalarını sunmuşlardır. Bu çalışma ile yalın yönetim uygulamaları sağlık kurumlarında kalite odaklı hizmet anlayışını ön planda tutarak hasta bekleme sürelerinde azalmaların gözlemlendiği, maliyetlerin minimum seviyeye geldiğini ve hizmet süreçlerinde hatalı veya yanlış tedavi uygulamalarının azaltılarak daha faydalı sonuçların elde edildiğine ulaşılmıştır. Türkiye genelinde yalın yönetim ile ilgili çalışmaların sayısı son yıllarda artmıştır ancak yalın yönetim kapsamında bibliyometrik analiz yöntemi ile irdelenen çalışma sayısının kısıtlı olduğu kanısına varılmıştır. Bu çalışma yalın yönetim ile ilgili yapılacak olan çalışmalara yön vermesi açısından önemlidir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Yükseköğretim Tez Merkezi (YÖK) veri tabanında yalın yönetim konusu ile ilgili yayımlanmış lisansüstü tez çalışmaları incelenmiştir. Yükseköğretim Tez Merkezi (YÖK) veri tabanı içerisinde yer alan ve 1996 yılından 2022 yılına kadar yayımlanan tüm tez çalışmaları değerlendirme aracı olarak kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmaya 86 tez çalışması konu olmuştur. Çalışmaya konu olan 86 tez çalışmasının 71'i yüksek lisans ve 15'i doktora tez çalışması olarak belirlenmiştir. Çalışma içerisinde tez çalışmalarını incelemek için aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmıştır;

1. Yalın yönetim alanında yazılan yüksek lisans ve doktora tez sayısı kaçtır?
2. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
3. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin yayın diline göre dağılımı nedir?
4. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetlerine göre dağılımı nedir?
5. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımı nedir?
6. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin gerçekleştirildiği illere göre dağılımı nedir?
7. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nedir?
8. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin enstitüye göre dağılımı nedir?
9. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımı nedir?
10. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı nedir?
11. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin veri toplama yöntemine göre dağılımı nedir?
12. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin sayfa aralığına göre dağılımı nedir?
13. Yalın yönetim alanında yazılan lisansüstü tezlerin en çok kullanılan anahtar kelimelere göre dağılımı nedir?

Çalışma kapsamında katılımcıların verilerinin toplanacağı herhangi bir yöntemin olmaması sebebiyle çalışma için etik kurul onayı alınmamıştır. Çalışma ile ilgili sorulara yanıt bulmak açısından belirlenen parametreler SPSS 26.0 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışma sonuçları ile elde edilen bulgular yalın yönetim ile ilgili genel çerçeveyi ortaya koyarak literatürde yer alan çalışmalar ile ilgili özet bilgi sunacaktır.

Çalışmanın Etik Durumu

Bu çalışmanın derleme çalışma olması sebebiyle etik kurul alınmamıştır.

3. BULGULAR

Yalın Yönetim ile ilgili 1996-2022 yılları arasında toplam 86 teze ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında 86 tezin tamamı incelenerek çalışmanın geneline ait veriler tablolar aracılığıyla aktarılmıştır.

Tablo 1. Yüksek Lisans ve Doktora Tez Sayısı

Tez Türü	N	%
Yüksek Lisans	71	82,56

Doktora	15	17,44
Toplam	100	100

Çalışma bulguları kapsamında ilk olarak Ulusal Tez Merkezi içerisinde yalnız yönetim kapsamındaki lisansüstü tezlerin dağılımı Tablo 1’de gösterilen biçimde belirlenmiş ve lisansüstü tezler içerisinde 71 çalışmanın yüksek lisans (%82,56), 15 çalışmanın doktora tezinden (%17,44) oluştuğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	N	%
1996	1	1,16
1997	1	1,16
1998	3	3,49
1999	0	0,00
2000	1	1,16
2001	1	1,16
2002	1	1,16
2003	0	0,00
2004	0	0,00
2005	1	1,16
2006	2	2,33
2007	3	3,49
2008	3	3,49
2009	4	4,65
2010	4	4,65
2011	1	1,16
2012	3	3,49
2013	0	0,00
2014	2	2,33
2015	3	3,49
2016	3	3,49
2017	6	6,98
2018	9	10,47
2019	11	12,79
2020	7	8,14
2021	12	13,95
2022	4	4,65
Toplam	86	100

Tezlerin yıllara göre kronolojik dağılımında 2017 ve sonrası öne çıkan yıllar olmuştur (Tablo 2). Bu verilerden hareketle 2017 yılı itibarıyla yalnız yönetim ile ilgili çalışmaların arttığından söz edilebilir.

Tablo 3. Lisansüstü Tezlerin Yayın Diline Göre Dağılımı

Dil	N	%
Türkçe	76	88,37
İngilizce	9	10,47
Almanca	1	1,16

Toplam 86 100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin yayın diline göre dağılımına bakıldığında 76 adet tezin Türkçe (% 88,37), 9 adet tezin İngilizce (% 10,47) ve 1 adet tezin Almanca (%1,16) olarak yazıldığı belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Tez Yazarlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	47	54,65
Kadın	39	45,35
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında 47 adet tezin Erkek yazarlar tarafından yazıldığı (% 54,65) ve 39 adet tezin Kadın (% 45,35) yazarlar tarafından yazıldığı görülmektedir (Tablo 4). Bu verilerden hareketle yalın yönetim konusuna erkek yazarların daha fazla ilgi gösterdiği görülmektedir.

Tablo 5. Lisansüstü Tezlerin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı

Ünvan Adı	N	%
Prof. Dr.	34	39,53
Doç. Dr.	29	33,72
Dr. Öğr. Üyesi	23	26,74
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin danışman ünvanlarına göre dağılımına bakıldığında 34 çalışmanın Prof. Dr. (% 39,53) tarafından yürütüldüğü, 29 çalışmanın Doç. Dr. (% 33,72) tarafından yürütüldüğü ve 23 çalışmanın Dr. Öğr. Üyesi (% 26,74) tarafından yürütüldüğü görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 6. Lisansüstü Tezlerin Gerçekleştirildiği İllere Göre Dağılımı

İl	N	%
İstanbul	46	53,49
İzmir	7	8,14
Ankara	6	6,98
Kahramanmaraş	5	5,81
Sakarya	3	3,49
Malatya	3	3,49
Düzce	2	2,33
Bursa	2	2,33
Afyon	1	1,16
Isparta	1	1,16
Karabük	1	1,16
Manisa	1	1,16
Edirne	1	1,16
Trabzon	1	1,16
Mersin	1	1,16
Karabük	1	1,16
Antalya	1	1,16
Konya	1	1,16
Elazığ	1	1,16

Bolu	1	1,16
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin araştırmalarının yapıldığı illere göre dağılımı Tablo 6’da verilmiştir. İller içerisinde en fazla lisansüstü tez çalışmasının gerçekleştirildiği il 46 çalışma ile İstanbul (% 53,49) olarak belirlenmiştir.

Tablo 7. Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	N	%
İstanbul Teknik Üniversitesi	13	15,12
Marmara Üniversitesi	8	9,30
Beykent Üniversitesi	7	8,14
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	5	5,81
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	5,81
İnönü Üniversitesi	4	4,65
Bahçeşehir Üniversitesi	3	3,49
Sakarya Üniversitesi	3	3,49
İstanbul Kültür Üniversitesi	2	2,33
Uludağ Üniversitesi	2	2,33
İstanbul Gelişim Üniversitesi	2	2,33
Gazi Üniversitesi	2	2,33
Karabük Üniversitesi	2	2,33
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2	2,33
Düzce Üniversitesi	2	2,33
İbn Haldun Üniversitesi	1	1,16
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1	1,16
Gebze Teknik Üniversitesi	1	1,16
Yaşar Üniversitesi	1	1,16
Üsküdar Üniversitesi	1	1,16
Trakya Üniversitesi	1	1,16
Atılım Üniversitesi	1	1,16
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	1,16
İstanbul Bilgi Üniversitesi	1	1,16
Hacettepe Üniversitesi	1	1,16
Çağ Üniversitesi	1	1,16
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	1	1,16
Ufuk Üniversitesi	1	1,16
Okan Üniversitesi	1	1,16
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	1	1,16
Boğaziçi Üniversitesi	1	1,16
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	1,16
Akdeniz Üniversitesi	1	1,16
Fırat Üniversitesi	1	1,16
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1	1,16
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1	1,16

Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	1,16
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	1,16
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	1,16
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelerin türlere göre dağılımı Tablo 7’de verilmiştir. Üniversiteler içerisinde en fazla lisansüstü tez çalışılan üniversitelere bakıldığında ilk sırada 13 çalışma ile İstanbul Teknik Üniversitesi (% 15,12), ikinci sırada 8 çalışma ile Marmara Üniversitesi (% 9,30), üçüncü sırada 7 çalışma ile Beykent Üniversitesi (% 8,14) yer almaktadır.

Tablo 8. Lisansüstü Tezlerin Enstitüye Göre Dağılımı

Enstitü Adı	N	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	56	65,12
Fen Bilimleri Enstitüsü	17	19,77
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	10	11,63
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	3	3,49
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin enstitüye göre dağılımı Tablo 8’de verilmiştir. Lisansüstü tezlerin enstitüye göre dağılımına bakıldığında 56 çalışma Sosyal Bilimler Enstitüsü (% 65,12) tarafından yayımlanmıştır. 17 çalışma ile Fen Bilimler Enstitüsü (% 19,77) ikinci sırada yer almaktadır. 10 çalışma ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (% 11,63) üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 9. Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	N	%
İşletme	56	65,12
Endüstri Mühendisliği	11	12,79
Sağlık Yönetimi	8	9,30
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	5	5,81
Toplam Kalite Yönetimi	3	3,49
Mimarlık	3	3,49
Basım Teknolojileri	1	1,16
Tıbbi Mikrobiyoloji	1	1,16
İnsan Kaynakları Yönetimi	1	1,16
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımı Tablo 9’da verilmiştir. Lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımı incelendiğinde 56 çalışma İşletme Anabilim dalında (% 65,12) gerçekleştirilmiştir. İkinci sırada 11 çalışma ile Endüstri Mühendisliği Anabilim dalı (% 12,79) yer almaktadır. Üçüncü sırada ise 8 çalışma ile Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı (% 9,30) yer almaktadır.

Tablo 10. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	N	%
Nitel	41	47,67
Nitel	45	52,33
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımına bakıldığında 41 adet tez Nicel (% 47,67) ve 45 adet tez Nitel (% 52,33) olarak belirlenmiştir (Tablo 10).

Tablo 11. Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Yöntemine Göre Dağılımı

Veri Toplama Yöntemi	N	%
Anket	41	47,67
Gözlem	19	22,09
Doküman İncelemesi	18	20,93
Derinlemesine görüşme	7	8,14
Vaka Çalışması	1	1,16
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin veri toplama yöntemine göre dağılımına bakıldığında 41 adet tezin anket yöntemi (% 47,67), 19 adet tezin gözlem (% 22,09), 18 adet tezin doküman incelemesi (% 20,93) 7 adet tezin derinlemesine görüşme (% 8,14) ve 1 adet tezin vaka incelemesi (% 1,16) ile çalışıldığı belirlenmiştir (Tablo 11).

Tablo 12. Lisansüstü Tezlerin Sayfa Aralığına Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı	N	%
50-100	21	24,42
101-150	36	41,86
151-200	13	15,12
201-300	11	12,79
301-400	5	5,81
Toplam	86	100

Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin sayfa aralığına göre dağılımına bakıldığında 21 tez çalışmasının 50-100 sayfa aralığında yazıldığı, 36 tez çalışmasının 101-150 sayfa aralığında yazıldığı, 13 tez çalışmasının 151-200 sayfa aralığında yazıldığı, 11 tez çalışmasının 201-300 sayfa aralığında yazıldığı, ve 5 tez çalışmasının 301-400 sayfa aralığında yazıldığı görülmektedir (Tablo 12).

Tablo 13. Lisansüstü Tezlerin En Çok Kullanılan Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı

En Çok Kullanılan Anahtar Kelime	N	%
Yalın Üretim	17	19,77
Altı Sigma	8	9,30
Yalın Hastane	5	5,81
İsraf	5	5,81
Değer akış haritalama	5	5,81
Yalın Düşünce	4	4,65
Uygulanabilirlik	4	4,65
İş Performansı	3	3,49
Yalın Uygulama	3	3,49
İnsan Kaynakları	3	3,49
Yalın Örgütler	2	2,33
Kaizen	2	2,33
Hizmet Kalitesi	2	2,33
Tedarik Zinciri	2	2,33
Maliyet	2	2,33

Hastane Sorunları	1	1,16
Liderlik	1	1,16
Yedi Muda	1	1,16
Yalın Konaklama	1	1,16
Endüstri 4.0	1	1,16
Yalın Marka	1	1,16
Sürekli İyileştirme	1	1,16
Yalın Muhasebe	1	1,16
Yalın Performans	1	1,16
Yalın Tasarım	1	1,16
Lojistik	1	1,16
SGK	1	1,16
Yönetmelik Yalınlık	1	1,16
Yalın Olgunluk	1	1,16
Yalın Felsefe	1	1,16
Toplam Kalite Yönetimi	1	1,16
Hasta Tatmini	1	1,16
Dijital Dönüşüm	1	1,16
Tıbbi Hata	1	1,16
Toplam	86	100

Yalın yönetim ile ilgili lisansüstü tezlerin genelinde en çok kullanılan anahtar kelimelerin dağılımına bakıldığında sırasıyla yalın üretim, altı sigma, yalın hastane, israf, değer akış haritalama, yalın düşünce, uygulanabilirlik, iş performansı, yalın uygulama, insan kaynakları, yalın örgütler, kaizen, hastane sorunları, liderlik, yedi muda, yalın konaklama, endüstri 4.0, yalın marka, sürekli iyileştirme, yalın muhasebe, yalın performans, yalın tasarım, lojistik, SGK, yönetmelik yalınlık, tedarik zinciri, yalın olgunluk, yalın felsefe, toplam kalite yönetimi, hasta tatmini, hizmet kalitesi, dijital dönüşüm, maliyet ve tıbbi hata olarak belirlenmiştir (Tablo 13).

4. TARTIŞMA

Yalın yönetimin sağlık hizmetlerinde başarılı bir şekilde uygulandığına dair birçok çalışma destekleyici niteliktedir. Diğer yandan yalın yönetim uygulamalarının kısa süreli olarak değil uzun süreli ve zamana yayılarak kurum politikası haline getirilmesi önemli bir husustur. Yalın yönetim içerisinde birçok kavramı barındırmaktadır. Yalın yönetim kavramının bağdaştırıldığı anahtar kelimelere bakıldığında birçok yeni kavramın literatüre kazandırıldığı görülmektedir. Bu kavramlar ile ilgili yapılan çalışmaların bir kısmına bakıldığında yalın üretim kavramının çoğu çalışmada anahtar kelime olarak geçmektedir. Yalın üretim esasında stok kontrolünü yalınlaştırma ve ürün tedarik zincirinde olası israfları önlemek için ele alınan bir kavram olduğu görülmektedir. Medeni (2022) çalışmasında hastanenin bir klinik katında mevcut ve gelecek Değer Akış Haritası (DAH), Kanban ve Su Ötürmeceği uygulanarak; uygulama öncesi ve sonrası farklılıklar araştırılmıştır. Bu yöntemlerle klinikte ilaç ve malzeme kayıp ya da kaçakların ortadan kalktığı, fiili stok ile sanal stok arasındaki uyumsuzlukların yok olduğu, daha önce uygulanan yedi günlük stokta oluşan stok fazlalığının bir günlük stok uygulaması ile yok olduğu saptanmıştır. Aynı şekilde Dağcı (2019) çalışmasında bir hastanedeki yalın üretim uygulamaları üzerinde çalışmıştır. Hastanelerde değer katmayan faaliyetler ve bu faaliyetlerin ortadan kaldırılmasına yönelik değer akış haritalarından yararlanarak ulaşılan tespit ve önerilere yer vermiştir. Altı sigma ile ilgili yapılan çalışmaların içeriklerine bakıldığında Khoshnaw (2017) çalışmasında hastanelerde altı sigma uygulamasının, idari, teknik, mali ve insani faktörlerin başında gelebilecek faktörlerin olduğu gibi anahtar faktörlerin varlığının belirlenmesi yoluyla üst yönetim perspektifinden belirlenmesini amaçlamıştır. Gültaş (2020) çalışmasında ise Altı Sigma metodolojisini hastanelerin hizmet süreçlerinde uygulayarak müşteri memnuniyetini arttırmak ve bu yöntemin sağlık hizmetlerinde başarıyla uygulanabileceğini araştırmıştır. Araştırma sonucuna bakıldığında etkili bir kalite iyileştirme aracı olan altı sigma yönteminden faydalanılarak hastanenin hizmet süreçlerinde sistemin

performansının müşteri beklentilerini karşılama yeteneği ölçülmüştür. Müşteri beklentilerinin karşılanamadığı noktalar hata olarak kabul edilmiş ve hataların çözümlerinde çalışanların katılımı ve fikirlerinden faydalanılmıştır. Yapılan çalışmalara genel olarak bakıldığında yalın yönetim uygulamaları sağlık hizmetlerinin iş akış süreçlerine fayda sağladığı açıkça söylenebilmektedir.

5. SONUÇ

Bu çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi internet sitesi üzerinden ulaşılan Yalın yönetim konseptini konu alan 86 lisansüstü teze yer verilmiştir. Yayımlanan lisansüstü tezler; tür, yıl, yayın dili, yazarların cinsiyeti, danışman ünvanı, çalışmanın gerçekleştirildiği il, üniversite, enstitü, anabilim dalı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, sayfa aralığı ve kullanılan anahtar kelimeler gibi çeşitli parametreler kullanılarak bibliyometrik analizleri yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda konu ile ilişkin tarama yapıldığında yalın yönetim konseptini konu alan lisansüstü tezlerin çoğunlukla yüksek lisans tezleri olduğu ve doktora düzeyinde yapılan çalışmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında yalın yönetim konusu ile ilgili çalışmaların günümüze kadar en çok yüksek lisans düzeyinde yapıldığı tespit edilmiştir. Genel anlamda 2017 yılı itibarıyla yalın yönetim ile ilgili çalışmaların arttığı ve son yıllarda yalın yönetim ile ilgili çalışmaların hız kazandığı söylenebilir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin yayın diline göre tez çalışmalarının genel çoğunlukta Türkçe olarak yazıldığı, yazarlarının cinsiyetlerine göre yalın yönetim konusuna erkek yazarların daha çok ilgi gösterdiği görülmektedir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin danışman ünvanlarına göre 34 çalışmanın Prof. Dr. tarafından yürütüldüğü, 29 çalışmanın Doç. Dr. tarafından yürütüldüğü ve 23 çalışmanın Dr. Öğr. Üyesi tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Bu açıdan yalın yönetim konusu ile ilgili tez çalışmalarını ele alan ve yürütülmesine yardımcı olan danışman hocaların ünvanlarının kaydadeğer bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin araştırılmalarının yapıldığı illere göre en fazla lisansüstü tez çalışmasının gerçekleştirildiği il İstanbul olarak belirlenmiş olup İzmir ve Ankara tez çalışmalarının yoğun olarak gerçekleştirildiği diğer iller olarak görülmektedir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelerin türlerine göre en fazla İstanbul Teknik Üniversitesi, daha sonrasında Marmara Üniversitesi ve Beykent Üniversitesi, gelmektedir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin enstitüye göre dağılımında çalışmaların en fazla Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yayımlandığı tespit edilmiştir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımında en fazla çalışmanın İşletme Anabilim Dalı'nda yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca Endüstri Mühendisliği ve Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı'nda çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin veri toplama yöntemine göre büyük çoğunlukta anket yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. Diğer veri toplama yöntemleri ise gözlem, doküman incelemesi, derinlemesine görüşme ve vaka çalışmasıdır. Yalın yönetimi konu alan lisansüstü tezlerin sayfa aralığına göre 36 tez çalışmasının 101-150 sayfa aralığında yazıldığı ve 21 tez çalışmasının 50-100 sayfa aralığında yazıldığı tespit edilmiştir. Yalın yönetim ile ilgili lisansüstü tezlerin genelinde en çok kullanılan anahtar kelimelerin dağılımına göre ise yalın üretim ve altı sigma kavramları oldukça fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. İlişkilendirilen diğer çalışmalara bakıldığında yalın uygulama, yalın örgütler, yedi muda, yalın konaklama, yalın marka, yalın muhasebe, yalın olgunluk ve yönetsel yalınlık gibi literatürde yer alan yeni konuların yalın yönetim ile ilişkilendirilmesi bu çalışma ile tespit edilen önemli ayrıntılardan biridir.

Bu çalışmanın değerlendirme yapılırken birçok unsuru göz önünde bulundurması ve özellikle yalın yönetim ile ilgili yazılan ilk tezden (1996) günümüze kadar (2022) tüm tezleri kapsayacak şekilde oluşturulması nedeniyle literatür için oldukça önemli bir boşluğu dolduracağı ve gelecek çalışmalara yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Ayrıca yalın yönetim ile ilgili bilgilerin çeşitli parametreler aracılığıyla ortaya konuluyor olması, ileride yapılacak olan araştırmaları net sonuçlara ulaştıracağı düşünülmektedir.

YAZARLARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum veya kuruluştan destek alınmamıştır.

ÇATIŞMA BEYANI: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Amaro, P., Alves, A. C., & Sousa, R. M. (2019). Lean thinking: a transversal and global management philosophy to achieve sustainability benefits. *Lean Engineering for Global Development*, 1-31.
- Arnheiter, E.D., & Maleyeff, J. (2005). "The İntegration of Lean Management and Six Sigma", *The TQM Magazine*, 17(1), 5-18, <https://doi.org/10.1108/09544780510573020>.
- Balcioglu, Y. S., & Gozel, A. (2019). Alternatif Yönetim Yaklaşımlarından: Yalın Altı Sigma. *PressAcademia Procedia*, 9(1), 105-108.
- Bayar, M. (2020). Yalın Yönetim Anlayışının, Çalışanların Görev Performansına Etkilerine Yönelik Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1984-2001.
- Çavmak, D. Ç. (2018). Sağlık Hizmetlerinde Yalın Yönetim: Bir Özel Hastane Koroner Yoğun Bakımı Değerlendirmesi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 4(1), 54-73.
- Çilhoroz, Y., & Arslan, İ. (2018). Yalın Yönetim Yaklaşımı ve Sağlık Hizmetlerinde Uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(32), 156-185.
- Dağci, A., & Aslan, E. (2020). Sağlık Sektöründe Yalın Üretim Uygulaması: Tokat İlinde Bir Devlet Hastanesi Örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 23(4), 623-638.
- Deniz, D., Ünlü, T. N., & Sevimli, E. (2021). Sağlık Kuruluşlarında Yalın Yönetim Ve Yalın Uygulama Örnekleri. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, 18(1), 41-60.
- Gök, M.Ş., ve Arıcı, T. (2016). "Yalın Üretim Sistemleri ve Çevresel Yönetimde Yenilikçi Yaklaşım: Teknolojik Yönelim", *Turkish Studies*, 11(21):113-124.
- Gültaş, M, P. (2020). Sağlıkta kalite ve mükemmellik arayışı: Altı Sigma. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı.
- Khoshnaw, S, S. (2017). The important of six sigma methodology in the quality of hospital services: Erbil sample hospitals. Yüksek Lisans Tezi. Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı.
- LaGanga, L.R. (2011), "Lean service operations: reflections and new directions for capacity expansion in outpatient clinics", *Journal of Operations Management*, Vol. 29 No. 5, pp. 422-433.
- Medeni, A. (2022). Yalın stok yönetiminin sağlık hizmeti veren işletmelerde uygulanabilirliği ve Türkiye'de bir özel hastane üzerinde uygulama örneği. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı.
- Şantaş, G. (2020). Sağlıkta yalın yönetim ve yalın liderlik. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(7), 323-329.
- Waring, J.J. and Bishop, S. (2010), "Lean healthcare: rhetoric, ritual and resistance", *Social Science & Medicine*, Vol. 71 No. 7, pp. 1332-1340.
- Yamamoto, K., Milstead, M., & Lloyd, R. (2019). A review of the development of lean manufacturing and related lean practices: The case of Toyota Production System and managerial thinking. *International Management Review*, 15(2), 21-90.
- Yangınlar, G., & Bal, N. (2019). Yalın Yönetim ve Yalın Lojistik Kavramlarının İrdelenmesi. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 151-161.
- Yasin, M.M., Small, M.H. and Wafa, M.A. (2003), "Organizational modifications to support JIT implementation in manufacturing and service operations", *Omega*, Vol. 31 No. 3, pp. 213-226.